

Mysteriet om Laurits Hansen

Da jeg gennemgik min afdøde fars arkivalier, fandt jeg pludselig et større bundt breve af ældre dato (ca. 1910-1918). Desværre har musene på et eller andet tidspunkt gnavet i kanterne, så det ind imellem har været umuligt at datere brevene præcist – eller læse underskrifterne.

Jeg fandt ud af, at de fleste af disse breve var fra en Laurits Hansen til min farmor, Jenny Houmark, og det vakte min nysgerrighed. Hvem var denne Laurits Hansen (som bl.a. var indkaldt flere gange under 1. verdenskrig til sikringsstyrkerne ved Københavns Landbefæstning – hvor han åbenbart havde god tid til at skrive breve til min senere farmor)?

Det viste sig så, at Marie Christensen, der var gift med min fars afdøde fætter Thomas Houmark Christensen, faktisk havde truffet Laurits Hansen en del gange, og hun kunne fortælle mig lidt mere om ham og hans familie, der i mange år havde holdt kontakten vedlige med ungdomsvennen Laurids Christensen og hans familie fra "Hovgaarden" i Vibberstoft (min farmors fødegård). Hun kendte dog ikke noget til de mange breve til min farmor – og baggrunden for dem.

Jeg havde egentlig troet, at med Maries oplysninger ville det være nemt at spore Laurits Hansen på Internettet, men mærkværdigvis var alle søgninger forgæves.

Så benyttede jeg en regnfuld dag til at gennemgå min farmors breve igen, og baseret på stednavnene i disse breve kom jeg endelig på sporet.

Hvem var han så?

Landbrugskandidat ("Med udmærkelse") Laurits Peter Hansen er født på "Munksøgaard" i Himmelev sogn ved Roskilde den 25. juli 1890 som den første af gårdejer og sognefoged Hans Hansen og Johanne Oline Olsens 5 børn.

Munksøgaard ca. 1910

Han var karl på "Nørrehedegaard" i Visby fra november 1909 til november 1910 - fra maj 1910 sammen med Laurids Christensen (der var født 2. juli 1886 i Haring og kom sammen med min farmors søster Thea), og det er angiveligt i den forbindelse, han har truffet min farmor første gang (hun var da kun 15 år gammel).

Opholdet på "Nørrehedegaard" var starten på et livslangt venskab mellem Laurits Hansen og Laurids Christensen.

Laurids Christensen fortsatte som karl på "Nørrehedegaard". Laurits Hansen var egentlig indkaldt til soldat, men han havde fået udsættelse og benyttede ventetiden til et ophold på Tune Landbrugsskole, hvor de første breve til farmor er fra.

I soldatertiden i 1911 (på Jægersborg Kaserne) skriver han temmelig mange breve til hende.

Laurits Hansen var efter eget udsagn mere til det teoretiske end det praktiske landbrug, og han studerede derfor til landbrugskandidat på Landbohøjskolen, hvor han bestod med udmærkelse i 1914. Han blev herefter ansat i "Dansk Frøkontrol", Bülovsvej 15 (det senere "Statens Frøkontrol"), da han specielt interesserede sig meget for frøavl. Det blev derfor hans bror, Hans Rasmus Hansen, der overtog fødegården "Munksøgaard".

I 1912 var farmor på Roskilde Højskole, der ligger ikke ret langt fra "Munksøgaard" (faktisk var Laurits Hansens forældre med til at stifte højskolen, der åbnede i 1907 med den kendte Thomas Bredsdorph som forstander).

Roskilde Højskole ca. 1908

Under opholdet traf hun både Laurits ("jeg var i skoven med "L" i søndags") og hans søster Karen (gift 17. november 1917 med mejeriejer Vilhelm Pedersen, Hedehusene). Karen blev en af farmors gode veninder, og Karen og farmor holdt faktisk forbindelsen vedlige til omkring 1980 (men jeg har aldrig nogensinde hørt nogen i min familie nævne Karens bror, Laurits).

I 1914 bliver han så genindkaldt til den såkaldte sikringsstyrke, der under 1. Verdenskrig bemandede Københavns Landbefæstning, og han var denne gang indkvarteret på Lyngbyfortet.

Laurits Hansen var også musikinteresseret og spillede både kornet og violin, og han gjorde derfor tjeneste som trompetér (musiker nr. 555). Der var derfor god tid til at skrive breve til hans veninde Jenny, hvor han i øvrigt bl.a. af og til kommer med nogle bemærkninger om, hvorvidt deres bekendtskab nu rent faktisk er af en sådan karakter, at man kan bygge et ægteskab på det. Hans kommentarer til hendes breve tyder i øvrigt på, at det kunne hun sagtens forestille sig.

Det er Laurits Hansen til venstre på billedet

Da farmor var husassistent på "Lejbølle Toftegaard" ved Tranekær på Langeland i slutningen af 1914, skriver hendes søster Thea (Dorthea) i et brev til hende bl.a., at hun skal gå forsigtigt med dørene i "slige sager" - og Thea antyder her, at hun har tilsvarende erfaringer. En ung pige må jo passe godt på sit rygte! Et brev fra en anden af farmors veninder, Marianne Nielsen fra Stagstrup, til farmor antyder i øvrigt, at Theas erfaringer måske kunne have noget med Marius Christensen (Laurids Christensens bror) at gøre.

Søstre Dorthea Margrethe og Jenny Marie Houmark ca. 1914

I slutningen af 1915 stopper brevene fra Laurits Hansen. Dette fremgår også af Laurits Hansens egne notater..

I et brev til vennen Laurids Christensen 25. juni 1916 fortæller Laurits Hansen, at han nu er ansat i frøfirmaet DLF - og igen er blevet indkaldt som soldat og gør tjeneste på Jægersborg Kaserne. Han er igen trompetér og har efter eget udsagn i praksis kun tjeneste et par timer om dagen. Han beholder dog sin stilling (og den halve løn) hos DLF. I dette brev nævner han ikke noget om farmor overhovedet.

Farmor gifter sig så efterfølgende med min farfar, Martin Jensen Hammer, 1. december 1916.

Der er dog i brevbunken nogle senere breve (1917-18) fra Laurits Hansen til Laurids Christensen, hvor han bl.a. forklarer, at det var ham, der afbrød forbindelsen, før deres forhold udviklede sig til noget mere. Han nævner bl.a., at han har fundet ud af, at der er stor forskel på øboere og jyder. Han skriver også, at han nok ikke er specielt velkommen på "Hovgaarden" (farmors fødegård i Vibberstoft) lige nu – hvilket bekymrer ham, hvis Laurids Christensen nu skulle finde på at gifte sig med Thea, og han så ikke kom med til brylluppet (Laurids Christensen og Thea blev dog først gift i 1923). I den forbindelse kan jeg godt forestille mig, at farmors forældre havde betragtet Laurits Hansen (med hans baggrund og uddannelse/stilling) som et passende parti for deres datter.

Det fremgår også af disse breve, at han stadig går og tænker en hel del på Jenny. Han skriver således et sted:

”Lad mig så med det samme sige, at du slet ikke tog fejl, når du formodede, at jeg stadig interesserer mig for J. Nu er der selvfølgelig ingen spekulationer i den retning mere, men jeg havde dog i dag en vældig lyst til at ringe til Sundby 13 (min fødegård "Ågårds" telefonnummer). Jeg lod det være. Det kunne jo være, at man endnu kunne gøre ulykker”.

Jeg gætter på, at det er Laurids Christensen, der efterfølgende har givet disse breve til farmor.

Jeg har også hørt, at da farmor desværre blev ramt af demens i sine sidste år, så talte hun ind imellem om ”Laurits” (og jeg tror så ikke, at det var Laurids Christensen, hun mente).

Laurits Hansen blev gift med Sigrid Harrekilde 26. januar 1923 i Tåstrup. Hun er født 28. september 1904 i Kjøng i Hammer Herred (Præstø amt), hvor hendes far Peder Harrekilde var købmand. Da faderen måtte opgive købmandsforretningen, flyttede hele familien til Smørum ved Høje Taastrup, hvor faderen døde kort tid efter.

Sigrid og Laurits Hansen boede tilsyneladende først på Frederiksberg, Grundtvigsvej 14, og flyttede 1. november 1922 til Lyshøj Allé 5, 4.sal, i Valby.

I KTAS telefonbogen fra 1932 finder jeg en konsulent L.P. Hansen på adressen Dronninggaardsallé 43, Holte,. Fra 1933 og i årene frem bor han på Norske Allé 3 i Holte (stadig med telefonnummer 1054). Ifølge Laurits Hansens yngste søn, Hans Ejvind Hansen, erhvervede hans forældre hjørnegrunden Dronninggårds Allé 65/ Norske Allé 3 allerede i 1930.

I 1919 blev Laurits Hansen ansat som konsulent i Norsk Hydro med kontor i Axelborg i København, og her forblev han ansat indtil sin pensionering i 1958.

Sigrid og Laurits Hansen fik 5 børn. Den ældste Kirsten fødtes i 1924, så Birgit i 1925, Svend i 1929, Karen i 1936 og Hans Ejvind i 1942.

Gennem alle årene holdt Laurits Hansen forbindelsen vedlige til "Hovgaarden", som Laurids Christensen havde overtaget efter sin svigerfar i 1925, og familierne besøgte hinanden med jævne mellemrum. Nedenfor et par billeder fra slutningen af 1960-erne (fotograferet af Thomas Houmark Christensen):

Laurits Hansen døde 19. november 1983, og året efter flyttede Sigrid til Lions Park Ældrecenter i Nærum, hvor hun boede til sin død i 1994.

Laurits og Sigrig Hansen + Marie Christensen med sønnerne Laurids og Henrik i Holte (Norske Allé 3).

Thea Christensen, Laurits Hansen, Marie Christensen og Sigrig Hansen i Vibberstoft.

Munksøgaard (Munkesøgaard) er i dag et stort økologisk bo-fællesskab med ialt 100 forskellige boliger, hvor bl.a. skuespiller, teaterdirektør, foredrags-holder m.m. Jytte Abildstrøm bor. Om Munksøgaards historie kan man læse i tidsskriftet "Nyhedsbrev for Munksøgaard" - 2011, hvor man også kan læse om Roskilde Højskole og Vilhelm Petersens mejeri "Tofthøj" i Viby.

Sigrids søster, Karen (Lucretia) Harrekilde (født 17. december 1902 i Kjøng), var i øvrigt helt anderledes kendt.

Karen Lucretia Harrekilde

Fra Kjøng sognearkiv:

Som husholdningslærerinde var hun i 1936 med ved oprettelsen af "Statens Husholdningsråd", og hun var bl.a. medforfatter til 2 lærebøger i kogekunst: "Husholdning på Landet" fra 1941 og "Køkkenbog for unge Piger", der udkom i 1943. I 1945 blev hun udnævnt til inspektør for Specialkursus i Husholdning ved Århus Universitet (SHÅU) under Professor Schönheider.

I 1954 fik Karen af FN's fødevareorganisation FAO tilbudt et arbejde som husholdningsekspert ved et projekt i Thailand, der dengang hed Siam. Karen tog 1 års orlov fra SHÅU og var den første af de danske husholdningslærere, der blev ulandsarbejder. Året før var hun blevet enke, og jobbet kom som en gave. Hun tog først kørekort som 60 årig og kørte hver dag frem til få år før sin død i 1986.

Hun var formand for Statens Husholdningsråd i 1960 -1964.

Som 68 årig blev hun udnævnt af det danske udenrigsministerium som forstander for Karen College, der ligger i byen Karen, lidt udenfor Nairobi i Kenya. Hendes private bolig var Karen House, dvs. Karen Blixens Afrikanske Farm. Flere af de kenyanske hjælpere, der havde været ansat hos Blixen var der stadig, bl.a. Kamante, der blev "den nye" Karens faste vagt. Hun måtte tidligt sande, at de normer for, hvad der var rigtig ernæring mht. vitaminer og mineraler i Danmark, ikke altid kunne lade sig gennemføre i Kenya. Hun fik at vide, at selv om kyllinger måske var noget, den enkelte elevs familie havde i opdræt, så kunne det være forbudt at spise for kvinder og pigebørn i lige den stamme, eleven kom fra. Så måtte der findes andre fødevarer, der gav den samme mængde næring. Karen havde lært hjemmefra, at der ikke var mange C-vitaminer i bananer, indtil hun opdagede, at eleverne hver spiste op til 10 bananer om dagen.

Pigen fra Kjøng blev pensioneret som 70 årig og flyttede til et lille hus med en stor have i Rungsted i Nordsjælland. Hun lovede sig selv, at arbejde mindst 4 timer i haven hver dag, for den dag hun ikke orkede mere end 1½ time, ville hun flytte, og sådan blev det. Hun nåede at bo i huset i ca. 10 år og dyrkede i de år adskillige frugter og et hav af forskellige blomster. I fritiden fik hun lært at spille golf. Til jul og fødselsdage var hendes ønsker helt klare: Enten haveredskaber eller en LP med klassisk musik. Ikke noget med parfume eller nips, ellers tak! Som 80 årig flyttede hun til Lions Park Ældrecenter i Nærum (hvor hendes søster så også flyttede ind i 1984) - og boede der til sin død i 1986.

Flere oplysninger om Karen Harrekilde-Petersen kan man finde i Dansk Kvindebiografisk Leksikon på Internettet.

I denne udgave er bl.a medtaget et par tilføjelser og mindre rettelser, som jeg har modtaget fra Laurits Hansens yngste søn, Hans Ejvind Hansen, i oktober 2020. Han har ellers i det store og hele bekræftet de oplysninger, jeg tidligere har fundet. Hans Ejvind Hansen havde fundet frem til denne beretning i forbindelse med en søgning på Internettet efter sin moster, Karen Harrekilde-Petersen.